

dopoldansko sonce, čeden spomenik (denar se je nabral iz *naroda za narod*). Iz granita je. V bron ulit. Tako rekoč *nepremakljiv*. Težko bi ga še kdo prestavil kdaj drugam (recimo Bogu za hrbèt). Razstrélil pač – vendar pa te reči že sodijo med zla dejanja. In so za zdaj primerno prepovedana.

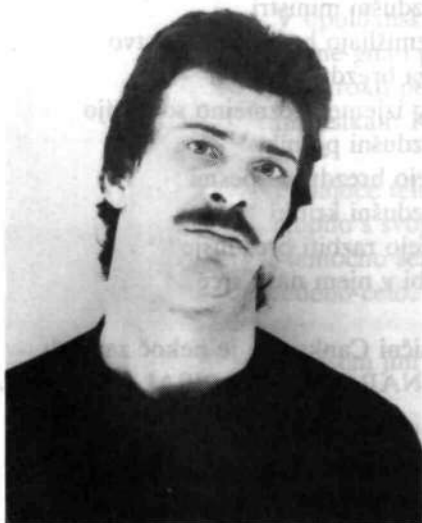
Maistrova silhueta se natrga z mèglo v temo. In pod napis:

Če v ónem času
ne bilo bi nas,
še večji kos
slovenske zemlje
bi odtrgal tuji plaz.

(Marjan Klinar-Miha, partizanski pesnik)

Dolga zatemnitev. *Zamrmrani Závérški fantje*. In sodelavci.

Pesmi

Tugo
Zaletel

SLOVENIJA
MOJA DEŽELA

V krajih
ki jih obdajajo brezdušne gore
brezdušni prebivalci
sledijo brezdušnim ciljem
brezdušni tatovi
kradejo brezdušnim bogatašem

brezdušni policaji
 držijo v rokah brezdušne pendreke
 in udrihajo z njimi
 po hrbtih brezdušnih prestopnikov
 brezdušni očetje
 pretepajo brezdušno mularijo
 ki so jo ob pomoči brezdušnih doktorjev
 rodile brezdušne matere
 brezdušni kmetje
 sedijo na brezdušnih traktorjih
 in pijejo brezdušno žganje
 da se potem prevračajo
 po brezdušnih pobočjih
 brezdušni samomorilci
 skačejo z brezdušnih mostov
 in se mečejo pod
 brezdušno zamujajoče vlake
 ali pa si z brezdušnimi britvicami
 režejo vodene žile
 brezdušni ministri
 si izmišljajo brezdušno šolstvo
 ki ga brezdušni dijaki
 brez izjeme brezmejno sovražijo
 brezdušni pesniki
 pišejo brezdušne pesmi
 brezdušni kritiki
 hočejo razbiti brezdušje
 da bi v njem našli srce

Cinični Cankar pa je nekoč zapisal:
IN NAROD SI BO PISAL SODBO SAM!

**NISEM JIM
 ZAMERIL**

V redkozračnem jutru
 so mi nadedli plašnice,
 me peljali na polje tulipanov
 in ukazali: HODI!

Majhna stopala so
 za sabo puščala

gosto sled uničenja.
Na pordelo njivo
sem izpustil solzo.

A nisem jim zameril.

V prijetni toploti dopoldanskega sonca
so me s kamnom v roki
gnali pred oltar
in mi veleli: VRZI!

Drobci razsutih spoznanj
so pršeli skozi sončni žarek.
Pobral sem kristal
ter si ga kot potreben spomin
zarezal v dlan.

A nisem jim zameril.

V opoldanski pripeki
so me gnali pred očeta,
mi v roko potisnili nož
in zasikali: KOLJI!

Padajoče telo se je
stopilo s svojo senco.
Nemočno sem poljubil
ledeno čelo.

A nisem jim zameril.

V medlem odsevu božajočega mraka
so poslali valpta pome.
Postavili so predme drobnega slavca
in ukazali: DAVI!

Z drhtečo roko sem dvignil ptico
in zašepetal: odleti.

Začeli so biti,
iztrgali so mi srce in so ga poteptali.
Vanj so zasadili žareče osti

in hoteli so oditi.
Toda koraki so se jim zapletli
in popadali so v noč.

Nisem jim zameril.

RESNICA
UTRUJENEGA POETA

Kdo ste, Erinije preklete,
in kam me vlečete iz tišine?
Čemu pehate me iz samote,
ki mori počasi, a je zanesljiva
sestra smrti?
V Miru me pustite,
rad bi dokončal začeto!

Tvoje pesmi smo, poet;
poslal si nas ljudem,
da bi jih spremenile.
A smo prešibke,
da bi prebile človekov oklep.
Zato smo prišle pote,
da te vrnemo v svet –
naj se ti spet priskuti!
Napiši nas še več!
Napiši nas močnejše!
Napiši nas toliko,
da bomo zmagale.

Šele tedaj te bomo pustile umirati v tišini.

DA BI ME LE
SONCE GRELO

Sam se v hladnem somraku spuščam
po zlizanih stopnicah v temo začetka.
Blede sence davnih sledov
se kot angelske peruti
dotikajo utrujenih oči
Čutim sled Dalija,
ki se držeč za roko Gale

nemočno opoteka proti dnu.
Slišim ga, kako nenavadno tiho
komentira obliko stopnic
ter ugiba, kateri komunist
jih je tako zvižgal.

Dalijevo nestrpno mrmranje
se izgublja v globino
in sence kljub mehkobi
postajajo breme.

Rad bi se vrnil,
pa čeprav bi slep in brez besed
sedel na prašnem kamnu;
da bi me le sonce grelo.

**POTREBEN JE
PREMIK**

Odpri oči človeško bitje,
prebudi se in hlapčevstvo
pod posteljo porini.
Naj tam med prahom
ščurkom se in mišim slini.

Ti pa dvigni se in spregovori,
okove strgaj težkega molčanja,
povej, da že dovolj si dolgo
prenašal breme ovčjega poniževanja.

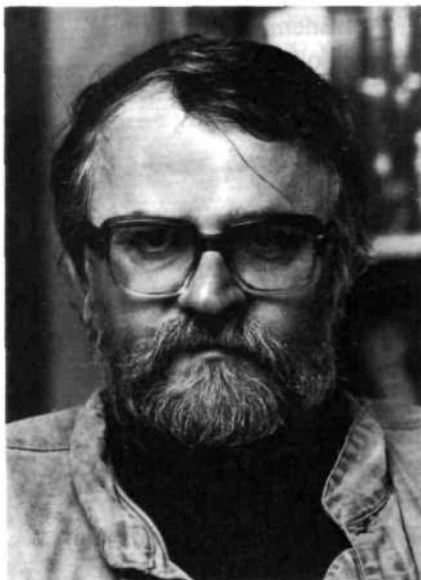
Udari prvega, ki krono ti ponudi,
saj ravno v blišču vsa je tvoja beda
in da ti svet verjame,
potreben je premik, ne le beseda.

**ZREL SE BO VRNIL
ČLOVEK Z DNA**

Nov čas prihaja, čutim ga.
Brez fanfar drobijo se okovi,
zrel se bo vrnil človek z dna
in bo brez solz koračil med grobovi.

Ni v sveti jezi klal krvnikov,
utihnil je, prikrl je vso ljubezen,
v kraj brez senc se je umaknil,
da bi se vrnil plemenit in trezen.

Vsejal bo seme v pogorišča
počistil bo sledi pepela,
na še dovčerajšnjem morišču
njegova bo resnica zacvetela.

Mate
Dolenc

Jezero

Je bilo vse izmišljeno – ali resnično?

Pred vetrobranskim steklom avtomobila, po katerem so divjali brisalci, sem zagledala hišo. Ali naj ji rečem hiša? Ali ni bolj primerna beseda vila? Ali še bolje, »stara vila«? Stala je tam, pred mano, v meglicah in sivini slapov dežja, ki so se zlivali čeznjo, temna in negibna, vsa koničasta in zapletena, polna niš in

prizidkov, frčad in stolpičev, obrasla z bršljanom kot hiša iz pravljice, vendar hladna in sovražna, kot da čaka na maščevanje...

Brisalci na steklu avtomobila so noreli sem in tja, kot bi poskušali zbrisati prizor pred mano. Niso ga mogli zbrisati. Nič ni moglo zbrisati ne iz resničnosti, ne iz mojih misli, ne iz mojih sanj. Toda – kaj je vse to pravzaprav bilo? Resničnost, misli ali sanje?

Iz strehe se je dvigala dežna para. Dimnik je štrlel iz strešnikov kot samotni, visok stražar s kitajskim klobukom na glavi. Okna so zevala temna in prazna, prekržana s križi v okvirih, kot da za njimi ni nobenega prostora več. Na misel mi je prišlo lepo hrastovo pohištvo, ki je bilo za križi, lestenci, slike na stenah, sulice in helebarde ob stebrih. Ne, križi nič ne pomenijo – vse je še za njimi, noben prostor ni izginil, prostor ne more